

Finansdepartementet

Pressehefte

Pressemeldinger Statsbudsjettet 2016

Finansdepartementets pressemeldinger i forbindelse med fremleggelse av Statsbudsjettet og Nasjonalbudsjettet 2016

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Innhold

Pressemeldinger:

Et budsjett for arbeid, aktivitet og omstilling	Side	2
Skattelettelser for omstilling og vekst	Side	5
Tiltakspakke for økt sysselsetting	Side	11
Styrket grensekontroll	Side	15
Modernisering av folkeregisteret	Side	18
Endringer i landbruksbeskatningen	Side	19
Utvider BSU-ordningen	Side	21

Faktaark:

Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen	Side	22
Nøkkeltall i budsjettet for 2016	Side	24
Statens inntekter og utgifter	Side	26
Endringer inntektsskatt for personer	Side	29
Endringer i selskapsskatten	Side	31
Økt lav merverdiavgiftssats	Side	33
Gevinstbeskatning landbrukseiendom	Side	34
Skogbruk og virksomhetsvurdering	Side	36
Illustrasjoner	Side	38

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Pressemelding

Nr.: 35/2015

Dato: 7.10.2015

Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11 / mobil 911 42 059

Et budsjett for arbeid, aktivitet og omstilling

–I budsjettet for 2016 legger vi et godt grunnlag for å møte de omstillingene norsk økonomi står overfor. Budsjettet bidrar til vekst i sysselsettingen og til å motvirke ledighet fra lavere aktivitet i oljevirksomheten. Regjeringen legger fram et budsjett for arbeid, aktivitet og omstilling. Samtidig styrker vi det sosiale sikkerhetsnettet for barn som vokser opp i fattige familier, for rusavhengige og voksne som risikerer å falle utenfor arbeidslivet, sier finansminister Siv Jensen.

–Oljenæringen vil fortsatt være svært viktig for norsk økonomi, men den vil ikke lenger være en vekstmotor. Etterspørselen fra oljenæringen vil falle, noe som er en varig, strukturell endring. Det viktigste svaret er tiltak for den langsiktige omstillingen som investeringer i samferdsel, forskning og innovasjon, kunnskap og vekstfremmende skattelettelser. Samtidig er det viktig at vi møter den økende ledigheten på kort sikt med tiltak som skaper arbeid og aktivitet, sier finansminister Siv Jensen.

–For å få til omstilling i norsk økonomi må vi sette inn tiltak for vekst i private, konkurranseutsatte næringer. Da må vi tenke lenger enn bare ett år. For å styrke norsk næringsliv og lette nødvendige omstillinger legger vi fram et forslag til en omfattende skattereform. Vi fortsetter satsingen på samferdsel, kunnskap og innovasjon, og gjennomfører en rekke reformer for økt produktivitet både i privat og offentlig sektor, sier finansminister Siv Jensen.

Fallet i oljeprisen gjør at omstillingene kommer raskere og blir mer krevende. Veksten i fastlandsøkonomien har avtatt, og ledigheten har gått noe opp, særlig på Sør- og Vestlandet og for ingeniører og andre grupper som har jobbet med å levere varer og tjenester til norsk sokkel. I flere andre sektorer og deler av landet har ledigheten vært uendret eller gått ned. Neste år ventes den økonomiske veksten å ta seg noe opp, men utsiktene er usikre. Et mer markert økonomisk tilbakeslag og fortsatt stigende arbeidsledighet kan ikke utelukkes.

–I dag føler mange usikkerhet som følge av fallet i oljepris og økt arbeidsledighet. For å motvirke oppgangen i ledigheten forsterker Regjeringen den finanspolitiske innsatsen. Som en del av budsjettet for 2016 legges det fram en ekstra tiltakspakke på 4 milliarder kroner for økt sysselsetting på områder som er særlig rammet av tilbakeslaget, sier finansminister Siv Jensen. Tiltakene er midlertidige og innrettet slik at de lett skal kunne reverseres når konjunktorene bedres.

Den økonomiske politikken svarer godt på utfordringene norsk økonomi nå står overfor. En svakere krone og moderasjon i lønnsoppgjørene bedrer konkurransevnen og letter omstillingene i næringslivet. Lav rente gir drahjelp til innenlandsk etterspørsel. Budsjettet for 2016 øker etterspørselen i fastlandsøkonomien med 0,7 prosent og er det mest ekspansive siden den internasjonale finanskrisen i 2008-2009. Innretningen av budsjettet styrker vekstevnen i økonomien, med særlig prioritering av skattelettelser, infrastruktur og kunnskap.

Vekstfremmende skatte- og avgiftslettelser

Samtidig med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2016 legger Regjeringen fram en melding med forslag til en skattereform for et mer vekstfremmende skattesystem. Regjeringen legger til grunn en skattesats på alminnelig inntekt på 22 prosent i sitt reformforslag.

–Vi foreslår et skattesystem som gir gode insentiver til å spare, investere og arbeide, det vil lette omstillingene og øke produktiviteten. Reformen vil ha gode dynamiske virkninger, sier finansminister Siv Jensen.

I lys av de økonomiske utfordringene landet nå møter, er 2016 et riktig tidspunkt for å starte skattereformen. Forslaget til budsjett for 2016 innebærer nye lettelsener i skatter og avgifter på til sammen 9,1 milliarder kroner påløpt og 3,1 milliarder kroner bokført.

Regjeringen foreslår å redusere skattesatsen på alminnelig inntekt for personer og selskap fra dagens sats på 27 til 25 prosent i 2016. Regjeringen foreslår også å erstatte toppskatten med en ny utjevne skatt på personinntekt, trinns skatten, slik at den samlede marginalskatten reduseres. Lavere inntektsskatt for personer og selskap står for mesteparten av lettelsene. Regjeringen foreslår også lettelsener i formuesskatten for å stimulere til økt norsk eierskap i næringslivet.

–Vi gir brede lettelsener i inntektsbeskatningen av personer. Disse lettelsene vil stimulere til arbeid, sier finansminister Siv Jensen. 9 av 10 skattytere kommer bedre eller om lag likt ut med Regjeringens skatteforslag. Halvparten av lettelsene går til de med bruttoinntekt mellom 350 000 og 750 000 kroner.

Regjeringens viktigste satsinger forsterkes i 2016

–Ved å gjennomføre viktige investeringer, satse på kunnskap, forskning og innovasjon bidrar budsjettet til økt aktivitet. Samtidig bygges velferdstilbudet opp, sier finansminister Siv Jensen.

- *En god og forutsigbar økonomi er viktig for at kommunesektoren skal kunne ivareta sine oppgaver.* Regjeringens forslag til kommuneopplegg gir rom for økt velferd for pleietrengende, et mer tilgjengelig barnehagetilbud og mer kunnskap i skolen.

Budsjettforslaget sikrer en enda bedre kommuneøkonomi enn varslet i kommuneproposisjonen. Forslaget innebærer en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 4,7 milliarder kroner og samlede inntekter på 7,3 milliarder kroner.

- *Et sterkere sosialt sikkerhetsnett.* Regjeringen foreslår flere målrettede arbeidsmarkedstiltak og skal legge fram en melding om livslang læring og utenforskap våren 2016. Meldingen vil inneholde tiltak for voksne med svake grunnleggende ferdigheter og lav kompetanse. For å sikre barn som vokser opp i fattige familier mer likeverdige muligheter, følges strategien *Barn som lever i fattigdom* opp med tiltak og satsinger i budsjettet for 2016.
- *Å forbedre og fornye landets transportinfrastruktur er en høyt prioritert oppgave.* Regjeringens budsjettforslag innebærer en økning til samferdselsformål på 4,9 milliarder kroner fra årets budsjett. Vedlikeholdsetterslepet skal fortsatt reduseres på veg og bane. Samlet vokser bevilgningene til vegformål med 18,5 prosent, mens vedlikehold av jernbanen øker med over 30 prosent. Regjeringen ligger godt an for å overoppfylle nasjonal transportplan.
- *Satsingen på kunnskap fortsetter.* Regjeringen legger frem det største forskningsbudsjettet noensinne både i antall kroner og som andel av BNP. Regjeringen følger opp langtidsplanen for forskning og høyere utdanning gjennom blant annet 238 nye rekrutteringsstillinger og ny forskningsinfrastruktur. Det foreslås 1 milliard kroner til lærerløftet. For tredje året på rad foreslår Regjeringen å bedre studentenes økonomiske vilkår ved å øke basisstøtten utover prisveksten. Forskningsinnsatsen styrkes i budsjettet med 2,1 milliarder kroner.
- *Regjeringens mål er tilgang til likeverdige helsetjenester av god kvalitet for alle.* Budsjettforslaget gir rom for en vekst i aktiviteten ved sykehusene på om lag 2,5 prosent inkludert fritt behandlingsvalg. Det vil gi flere raskere helsehjelp. Regjeringen vil i 2016 starte et forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Videre utbygging av 2500 nye plasser for heldøgns pleie- og omsorg sikres. Rusomsorgen styrkes med 400 millioner kroner.
- *Regjeringen jobber for et tryggere samfunn.* Nærpolitireformen gjennomføres fra 1. januar 2016. Reformen vil bidra til et mer operativt og synlig nærpoliti med kapasitet til å forebygge, etterforske og påtale kriminalitet. Budsjettforslaget legger også til rette for at alle nyutdannede fra Politihøgskolen i 2016 skal kunne tilbys jobb i politiet. PST styrkes og nye fengselsplasser bygges ut.
- *Regjeringen trapper opp arbeidet med det grønne skiftet.* Styrking av klimafondet og miljøteknologiordningen bidrar til utvikling av klima- og miljøteknologi. Regjeringen foreslår også å innføre redusert sats i el-avgiften for store datasentre og skip i næringsvirksomhet for å stimulere til overgang til elektriske ferger.
- *En målrettet tiltakspakke for økt sysselsetting på i alt 4 milliarder kroner.* Konkrete tiltak gjennomføres i områder som er spesielt berørt av voksende ledighet. Se egen pressemelding om tiltakspakken.

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Pressemelding

Nr.: 36/2015

Dato: 7.10.2015

Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11 / mobil 911 42 059

Skattelettelser for omstilling og vekst

Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2016 er et viktig steg i en skattereform som skal fremme arbeid, aktivitet og omstilling. Det private eierskapet skal styrkes, og det skal lønne seg mer å jobbe, investere og spare. Det norske skattegrunnlaget skal beskyttes bedre mot internasjonal skattetilpasning.

– I lys av de økonomiske utfordringene landet nå møter, er det riktig tidspunkt å redusere skattenivået ytterligere. Regjeringen har prioritert lettelser som fremmer vekst og omstilling, sier finansminister Siv Jensen.

– I 2016-budsjettet blir det gitt brede lettelser i inntektsbeskatningen av personer. Disse lettelsene vil stimulere til arbeid, sier finansminister Siv Jensen. 9 av 10 skattytere kommer bedre eller om lag likt ut med Regjeringens skatteforslag. Halvparten av lettelsene går til de med bruttoinntekt mellom 350 000 og 750 000 kroner.

Regjeringen foreslår å redusere skattesatsen på alminnelig inntekt for personer og selskaper fra dagens sats på 27 prosent til 25 prosent i 2016. Regjeringen foreslår å erstatte toppskatten med en ny utjevne skatt på personinntekt, trinns skatten, slik at den samlede skatten på den neste kronen man tjener (marginalskatten) reduseres. Regjeringen foreslår også ytterligere lettelser i formuesskatten som kan styrke det norske eierskapet i næringslivet.

Samtidig med framleggelsen av statsbudsjettet legger Regjeringen fram Meld. St. 4 (2015-2016) Bedre skatt – en skattereform for omstilling og vekst (Skattemeldingen). Denne meldingen følger opp Skatteutvalgets utredning, NOU 2014: 13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi.

– Regjeringen foreslår å starte oppfølgingen av Skatteutvalget allerede i budsjettet for 2016. Den økonomiske situasjonen tilsier det, sier finansminister Siv Jensen.

I budsjettet for 2016 foreslås nye skatte- og avgiftslettelser på til sammen 9,1 milliarder kroner påløpt og 3,1 milliarder kroner bokført. Lavere inntektsskatt for personer og selskap står for mesteparten av lettelsene. Med forslagene som nå legges fram blir de samlede skatte- og avgiftslettelsene siden Regjeringen overtok over 22 milliarder kroner.

Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2016

Redusert skatt på inntekt

Regjeringen foreslår å redusere skattesatsen på alminnelig inntekt for personer og selskap fra dagens sats på 27 prosent til 25 prosent. Redusert skattesats på alminnelig inntekt er i tråd med Skatteutvalgets forslag og vil stimulere investeringer, arbeid og sparing. Redusert skattesats vil også redusere gevinsten av å flytte overskudd over landegrensene. Samtidig foreslås tiltak som begrenser flernasjonale selskapers muligheter for skattetilpasning.

Regjeringen foreslår samtidig å øke grunnrentesatsene for vannkraftverk og særskatten for petroleum med to prosentenheter i 2016, til henholdsvis 33 prosent og 53 prosent. Samlet marginalsatt vil da være uendret for 2016.

Lavere skatt på alminnelig inntekt vil i utgangspunktet gjøre det mer lønnsomt for eiere som arbeider i eget selskap, å ta ut faktisk arbeidsinntekt som aksjeutbytte. Regjeringen foreslår derfor å øke skatten på utbytte mv. (utbytte som overstiger skjerming), men mindre enn det Skatteutvalget foreslår. Regjeringen foreslår at den samlede marginalsatten på utbytte (inklusive selskapsskatt) ikke økes og opprettholdes om lag på 2015-nivå i 2016.

Lavere skatt på alminnelig inntekt finansieres dessuten ved økt skatt på personinntekt, men slik at den samlede marginalsatten reduseres noe og dermed stimulerer til å arbeide mer. Regjeringen foreslår at dagens toppskatt erstattes av en ny utjevrende skatt på personinntekt med fire trinn (trinnsatt). Se faktaark om endringer i selskapsskatten og endringer i inntektsskatten for personer.

Redusert skatt på formue

Regjeringen foreslår å redusere formuesskattesatsen med 0,05 prosentenheter til 0,8 prosent, og bunnfradraget økes til 1,4 millioner kroner (2,8 millioner kroner for ektepar). Forslaget gjør det mer lønnsomt å spare, styrker det norske eierskapet og gjør det lettere å finansiere virksomheter som er avhengige av norsk egenkapital. Samtidig økes verdsettingen av sekundærboliger og næringseiendom fra 70 til 80 prosent av markedsverdien. Det vil vri investeringer fra fast eiendom til næringsvirksomhet.

Forbedre reglene for naturalytelser

For å forbedre skattereglene for naturalytelser vil Regjeringen forenkle fordelsbeskatningen av yrkesbiler. Regjeringen vil også fjerne fradraget for ulegitimerte småutgifter og retten til skattefri utgiftsgodtgjørelse for slike utgifter.

Skatteordning for enøk-investeringer

Regjeringen foreslår at ordningen med tilskudd til enøk-investeringer i private boliger knyttes til skattesystemet. Skatteordningen baserer seg på Enovas eksisterende støtteordning til slike tiltak, men huseier skal kunne velge å få stønaden som et skattefradrag ved skatteoppjøret som alternativ til direkte støtte fra Enova. Den valgte utformingen av fradraget er viktig av kontrollhensyn, for å motvirke misbruk og for å prioritere energieffektivisering i Norge.

Skattefunn utvides

Regjeringen foreslår å utvide Skattefunnordningen slik at den stimulerer til større FoU-prosjekter og raskere gjennomføring av prosjektene. Det foreslås å heve beløpsgrensen for fradraget til egenutført FoU fra 15 til 20 millioner kroner og grensen for innkjøpt FoU fra 33 til 40 millioner kroner. Summen av egenutført og innkjøpt FoU kan etter forslaget ikke overstige 40 millioner kroner.

Stramme inn rentebegrensningsreglen

Regjeringen foreslår å stramme inn regelen som begrenser rentefradraget mellom nærstående selskap (rentebegrensningsregelen). I dag gis det ikke fradrag for rentekostnader til nærstående som overstiger 30 prosent av resultat før skatt, renter og avskrivninger. For at regelen skal begrense en større del av fradragene som skyldes aggressiv skatteplanlegging, foreslås det å redusere rammen fra 30 prosent til 25 prosent av beregningsgrunnlaget. Framtidige mulige endringer i rentebegrensningsregelen er omtalt i Skattemeldingen.

Landbruksbeskatning

Regjeringen foreslår at gevinst ved realisasjon av landbrukseiendom kun skal ilegges skatt på alminnelig inntekt (25 prosent fra 2016). Samtidig foreslår Regjeringen at det særskilte skattefritaket for gevinster ved salg av landbrukseiendommer internt i familier avvikles. Det vil også i løpet av høsten bli sendt på høring flere forslag til endringer, i tillegg til at det i Skattemeldingen varsles enkelte endringer som kan iverksettes fra 2017. Se egen pressemelding om landbruksbeskatning.

Den lave satsen i merverdiavgiften økes

Flere tjenesteområder omfattes i dag av en lav merverdiavgiftssats på 8 prosent. Regjeringen foreslår å øke satsen til 10 prosent. Økningen må ses i sammenheng med øvrige endringer, der disse næringene vil nyte godt av en skatteomlegging som bidrar til å øke den økonomiske veksten. Blant annet vil forslag om å redusere selskapsskatten komme virksomhetene som berøres av økningen i den lave merverdiavgiftssatsen, til gode. Se faktaark om økning av den lave merverdiavgiftssatsen.

Andre forslag

- Det samlede sparebeløpet i Boligsparing for ungdom (BSU) økes fra 200 000 kroner til 300 000 kroner.
- Bunnbeløpet i reisefradraget økes fra 16 000 kroner til 22 000 kroner.

- Personfradraget lønnsjusteres.
- Særfradraget for enslige forsørgere økes fra 48 804 kroner til 49 800 kroner.
- Det innføres en ny modell for å fastsette den laveste lånerenten en arbeidsgiver kan tilby sine ansatte uten fordelsbeskatning (normrenten).
- Enkelte beløpsgrenser holdes nominelt uendret. Det gjelder blant annet det særskilte fradraget i arbeidsinntekt, nedre grense i trygdeavgiften, fagforeningsfradraget, satsene i reisefradraget, foreldrefradraget, jordbruksfradraget og fisker- og sjømannsfradraget.
- Lån til personlige aksjonærer skal skattemessig behandles som utbytte på aksjonærens hånd. Omfanget av slike lån har økt betydelig etter innføringen av aksjonærmodellen i 2006. Forslaget vil motvirke tilpasninger og forenkle regelverket.
- Unntaket for ekstrabeskatning av renteinntekter knyttet til mengdegjeldsbrev strammes inn. Forslaget begrenser unntaket for renter knyttet til mengdegjeldsbrev slik at det bare gjelder mengdegjeldsbrev som er gjenstand for omsetning i organiserte marked.
- Regjeringen foreslår å avskjære fritaksmetoden når det utdelende selskapet har fått fradrag for utdelingen.
- Reglene for beskatning av verdipapirfond og inntekter fra slike fond endres slik at de i større grad tar hensyn til sammensetningen av verdipapirer i fondet. Endringene vil gi norske fond bedre og mer rettferdige konkurransebetingelser og motvirke skattemessige tilpasninger.
- Satsen i produktavgiften på førstehåndsomsetning av fisk reduseres fra 3,1 prosent til 2,7 prosent.
- Nedre grense i naturressursskatten heves til 10 MVA når nedre grense i grunnrenteskatten for vannkraftverk heves fra og med inntektsåret 2015.
- Som varslet i Revidert nasjonalbudsjett 2015 foreslår Regjeringen at bedrifter med datalagring som hovedvirksomhet skal betale redusert sats for forbruk av elektrisk kraft. Det innføres også redusert sats for elektrisk kraft som leveres fra land til skip i næringsvirksomhet.
- Vedtaket i Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2015 følges opp ved å fremme forslag om å innføre en veibruksavgift på gass.
- For saft og sirup basert på frukt, bær eller grønnsaker uten tilsatt sukker gis det halv sats i avgiften for alkoholfrie drikkevarer.

- Regjeringen har kartlagt statens gebyr- og avgiftsfinansiering og fastsetter reviderte bestemmelser som omtales i proposisjonen. Det foreslås også samlede lettelser i sektoravgifter og overprisede gebyrer.
- Avgiften på klimagassene HFK og PFK justeres slik at nivået samsvarer bedre med gassenes globale oppvarmingspotensiale (GWP).
- Det innføres fritak for dokumentavgift og omregistreringsavgift ved skattefrie omorganiseringer.
- Regjeringen foreslår å innføre plikt til å levere elektronisk selvangivelse for selskaper. Dette vil gi bedre datakvalitet og lette kontrollarbeidet.

Det vises til nærmere omtale av forslagene i Prop. 1 LS (2015–2016) Skatter, avgifter og toll 2016.

Anslåtte provenyvirkinger av skatte- og avgiftsopplegget for 2016. Negative tall betyr lettelser. Anslagene er regnet i forhold til et referansesystem for 2016. Mill. kroner

	Påløpt	Bokført
Skatt på inntekt	-9 395	-3 130
Redusere skattesatsen på alminnelig inntekt til 25 pst., med justering i skatt på utbytte ^{1,2}	-26 760	-17 090
Uendret samlet marginalsatt for petroleumsselskap ³	-	-
Uendret samlet marginalsatt for vannkraftverk ⁴	-85	0
Innføre trinnsatt på personinntekt ⁵	17 450	13 960
Formuessatt: Øke bunnfradraget til 1,4 mill. kroner, redusere satsen til 0,8 pst. samt øke ligningsverdiene av sekundærboliger og næringsseiendom til 80 pst.	-1 120	-860
Personskatt for øvrig	1 110	891
Skattlegge lån fra selskap til personlig aksjonær som utbytte	600	480
Stramme inn unntaket for ekstrabeskatning av renteinntekter fra mengdegjeldsbrev	0	0
Forbedre fordelsbeskatningen av yrkesbiler	-5	-4
Oppheve fradragretten for ulegitimerte småutgifter	70	55
Øke bunnbeløpet i reisefradraget til 22 000 kroner	475	380
Øke samlet beløpsgrense BSU til 300 000 kroner	-140	-110
Lønnsjustere personfradraget ⁶	-65	-50
Videreføre andre satser og beløpsgrenser nominelt mv.	175	140
Innføre skatteordning for enøk-investeringer ⁷	0	0
Næringsbeskatning for øvrig	115	-65
Stramme inn rentebegrensingsregelen	240	0
Utvide Skattefunn.....	-60	0
Avskjære bruk av fritaksmetoden.....	0	0
Endre reglene for beskatning av verdipapirfond	-	-
Øke innslagspunktet i naturressursskatten ⁸	0	0
Endre landbruksbeskatningen.....	-65	-65
Merverdiavgift	300	210

Øke den lave merverdiavgiftssatsen fra 8 til 10 pst. ⁹	650	500
Innføre lik merverdiavgift på papir- og e-aviser.....	-350	-290
Andre avgiftsforslag	4	3
Redusere el-avgiftssatsen for store datasentre og skip i næringsvirksomhet	-22	-17
Innføre veibruksavgift på gass ¹⁰	20	10
Endre avgiften på klimagassene HFK og PFK	60	55
Redusere drikkevareavgift på saft	-25	-20
Innføre fritak for dokumentavgift og omregistreringsavgift ved skattefrie omorganiseringer ...	-40	-35
Oppjustere reduserte minstesatser pga. svak kronekurs ¹¹	11	10
Sektoravgifter og overprisede gebyrer	-109	-109
Redusere gebyrer til Brønnøysundregistrene	-81	-78
Redusere sektoravgifter Kystverket	-90	-86
Øke legemiddelkontrollavgiften	14	11
Øke sektoravgift Petroleumstilsynet	5	5
Øke fiskeriforskningsavgiften	25	22
Øke rettsgebyret	18	17
Samlede nye skatte- og avgiftsendringer i 2016	-9 095	-3 060
Virkning av vedtak ifm. Nasjonalbudsjettet 2015	200	-937
Virkning av vedtak ifm. Revidert nasjonalbudsjett 2015	139	231
Samlede skatte- og avgiftsendringer	-8 756	-3 766

¹ Den effektive skattesatsen på utbytte er økt til om lag 29 pst. (oppjusteres med 1,15).

² Skattesatsen på alminnelig inntekt for Nord-Troms og Finnmark reduseres til 21,5 pst.

³ Særskatten for petroleum økes med to prosentenheter når satsen på alminnelig inntekt reduseres fra 27 til 25 pst. Netto årlig provenyutap anslås til 630 mill. kroner påløpt i 2016. Overføringen til Statens pensjonsfond utland reduseres tilsvarende.

⁴ Grunnrenteskatten for vannkraftverk økes med to prosentenheter når satsen på alminnelig inntekt reduseres fra 27 til 25 pst.

⁵ Inkluderer nedjustering av skattefradraget for pensjonister slik at dagens innslagspunkt for skatt for pensjonister opprettholdes.

⁶ Lønnsjustering gir et provenyutap da det innebærer en overkompensasjon sammenlignet med referansesystemet.

⁷ Provenyet ved fradragsordningen inngår som en del av den samlede rammen for utgifts- og skatteordningen (250 mill. kroner).

⁸ Grensen heves til 10 MVA på linje med nedre grense i grunnrenteskatten fra inntektsåret 2015. Det vil isolert sett gi skatteøkning for staten på 20 mill. kroner bokført i 2016 og redusert naturressursskatt for kommuner og fylkeskommuner. Kommunene kompenseres med andre skatteinntekter. Samlet kommer både kommuner og staten uendret ut.

⁹ Inkluderer kompensasjoner på utgiftssiden i henhold til inngåtte offentlige avtaler om kjøp av persontransporttjenester som tog-, buss-, fly- og ferjeruter samt regelstyrte kompensasjonsordninger for kommunesektoren og statsforvaltningen.

¹⁰ Inkluderer kompensasjoner på utgiftssiden på 90 mill. kroner i henhold til inngåtte avtaler om offentlig kjøp av persontransporttjenester.

¹¹ Avgift på elektrisk kraft økes om lag 4 mill. kroner påløpt og om lag 3 mill. kroner bokført, grunnavgift på mineralolje mv. med om lag 0,2 mill. kroner og CO₂-avgift på naturgass med om lag 7 mill. kroner påløpt og bokført i 2016.

Kilde: Finansdepartementet.

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Pressemelding

Nr.: 37/2015

Dato: 07.10.2015

Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11 / mobil 911 42 059

Tiltakspakke for økt sysselsetting

- Vi er opptatt av å sikre høy sysselsetting og lav ledighet, sier finansminister Siv Jensen. Som en del av budsjettet legger Regjeringen fram en ekstra tiltakspakke for økt sysselsetting på i alt 4 milliarder kroner.

Pakken er rettet mot områder som i særlig grad merker konsekvensene av lavere vekst. Det foreslås en rekke tiltak innenfor vedlikehold og bygg, samt innovasjon og næring. I tillegg foreslår Regjeringen flere tiltaksplasser. Tiltakene er midlertidige og innrettet slik at de lett skal kunne reverseres. Også utover denne særskilte tiltakspakken inneholder budsjettet en rekke tiltak for aktivitet og omstilling. En omfattende skattereform og en klar satsing på samferdsel, forskning og utdanning vil styrke grunnlaget for vekst og lette omstillinger i økonomien.

Regjeringen foreslår å bevilge til sammen 2,5 milliarder kroner til ulike tiltak innen vedlikehold og bygg. Av disse foreslås 1,1 milliarder kroner til samferdselsformål, blant annet til vedlikehold og fornying av Vossabanen og Jærbanen og økt vedlikehold og fornying av veier. 500 millioner kroner foreslås som et engangstilskudd til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommunene.

Under innovasjon og næring foreslår Regjeringen tiltak på til sammen nærmere 1 milliard kroner. Dette omfatter blant annet en økt satsing på næringsrettet forskning og innovasjon gjennom etablerertilskuddordningen, miljøteknologiordningen, preså Kornfond, brukerstyrt innovasjonsarena og forskningsprogrammet Forny 2020.

Forslag om økte bevilgninger til vedlikehold av Sjøforsvarets fartøy, forskningsfartøy og økt tilskudd til istandsetting av verneverdige fartøy vil bidra til økt aktivitet i verftsindustrien.

Regjeringen foreslår videre å øke bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak med over 500 millioner kroner, noe som vil legge til rette for om lag 16 000 ordinære tiltaksplasser for arbeidsledige neste år.

For fullstendig oversikt over tiltakspakken vises det til vedlagte tabell.

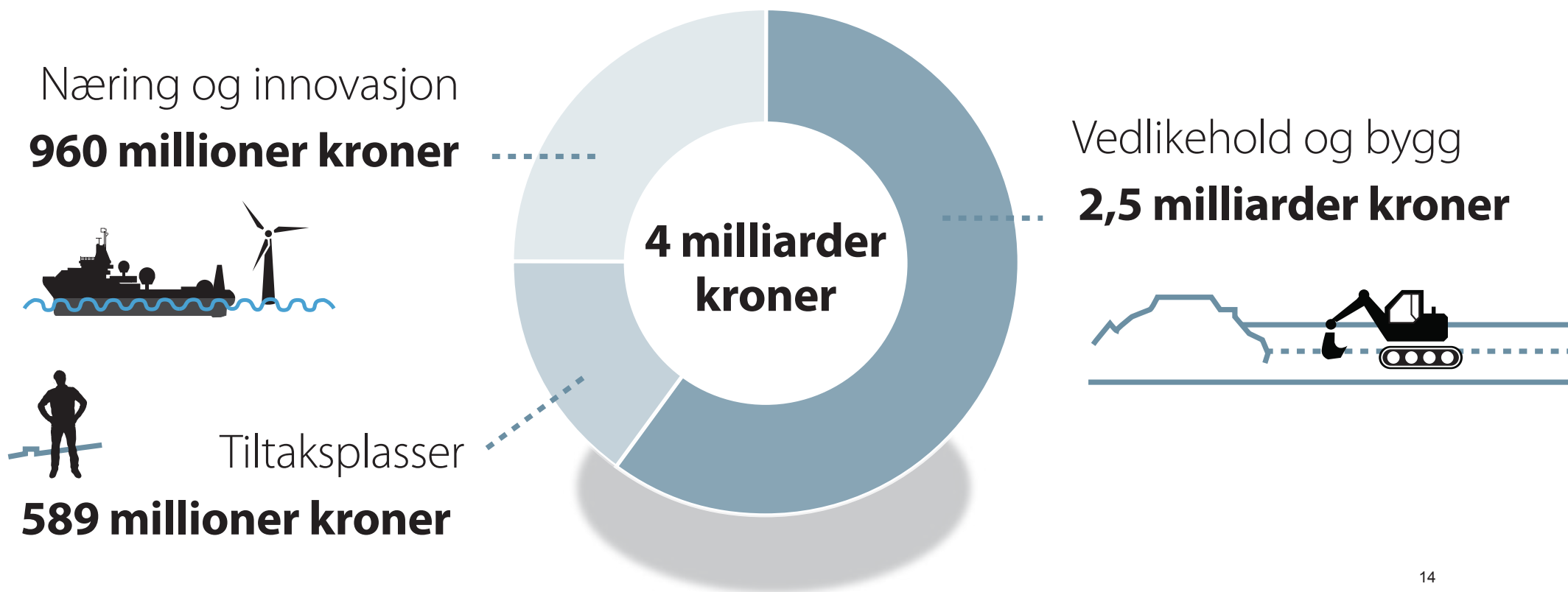
Tiltakspakke for økt sysselsetting

Millioner kroner

	2016
<i>Vedlikehold og bygg</i>	<i>2 498</i>
Engangstilskudd til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommunene	500
Vedlikehold og fornying av jernbanen, herunder Vossabanen og Jærbanen	480
Vedlikehold riksvegnettet – reasfaltering og øvrig vedlikehold	340
Forsering av vedlikeholdsinvesteringer i sykehusbygg	300
Fornyings- og programområdetiltak på riksveg	200
Statsbygg – vedlikehold og rehabilitering, herunder av fengsler	200
Forsering av kartleggings- og flomsikringsprosjekter	100
Tilskudd nasjonale kulturbygg	64
Oppgradering av universitetsbygg	60
Tilskudd til vedlikehold av kulturhistoriske bygninger	57
Vedlikehold av fyrstasjoner og fjerning av eierløse blåskjellanlegg	50
Universitetsmuseet Universitetet i Bergen	40
Utbedring av stormskader på fiskerihavner Vestlandet/Nord-Norge	38
Nytt museumsmagasin ved Norsk Oljemuseum	30
Regionale forskningsfond (Agder, Vestlandet)	19
Stiftelsen Arkivet i Kristiansand	15
Pumps and pipes, kompetanseoverføring fra olje- til helsesektoren	5
<i>Næring og innovasjon</i>	<i>960</i>
Vedlikehold Sjøforsvaret	320
Vedlikehold og oppgradering av forskningsfartøy	100
Etablerertilskudd	100
Miljøteknologiordningen	100
Demo2020	100
Rekrutteringsstillinger forskning	50
Preså Kornfond	50
Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA)	50
Forny2020	50
Istandsetting av verneverdige fartøyer	40
<i>Tiltaksplasser</i>	<i>589</i>
Tiltaksplasser for ledige	589
<i>Sum tiltakspakke</i>	<i>4 047</i>

Kilde: Finansdepartementet

Tiltakspakke for økt sysselsetting

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Pressemelding

Nr.: 38/2015

Dato: 07.10.2015

Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11 / mobil 911 42 059

Styrket grensekontroll

Regjeringen foreslår en kraftig styrking av Tolletatens grensekontroll i statsbudsjettet for 2016. Det skal anskaffes nytt kontrollutstyr og ansettes over 120 nye tjenestemenn i grensekontrollen.

- Tolletaten møter stadig mer alvorlig og organisert kriminalitet i sitt arbeid med grensekontroll. Vi styrker derfor grensekontrollen kraftig. Vi foreslår flere tollere på grensen, bedre utstyr med kameraer på alle grenseoverganger og en kraftig styrking av etatens etterretningskapasitet, sier finansminister Siv Jensen.

Styrkingen av Tolletatens ressurser til grensekontrollen er en oppfølging av Tolldirektoratets rapport fra 2014 med anbefalinger om hvordan etatens grensekontroll bør styrkes.

Regjeringen foreslår å bevilge 91,5 millioner kroner til styrking av Tolletatens grensekontroll i 2016. Styrkingen skjer på følgende måte:

- Det skal etableres kameraer ved alle landveis grenseoverganger og det skal bli flere mobile kontrollpatroljer.
- Grensekontrollen på Svinesund (E6) og Ørje (E18) blir døgnbemannet og det skal bli flere tollere på flere av de store flyplassene.
- Det etableres et nasjonalt kompetansesenter for analyse og etterretning.
- Det skal nå ansettes over 120 nye tjenestemenn. Regjeringen styrker dermed bemanningen i grensekontrollen med 20 prosent.

I tillegg til mer organisert og alvorlig kriminalitet, har det de siste årene også vært en sterk trafikkvekst mellom Norge og utlandet. Etatens bemanning har ikke fulgt denne

utviklingen, noe som har ført til en nedgang i kontrolldekningen ved grenseovergangene. I 2014 passerte i underkant av 10 millioner kjøretøy grensene inn til Norge, over 11 bemannede og 62 ubemannede grenseoverganger.

Tolletaten består av seks tollregioner og et sentralt direktorat i Oslo. Tolletaten har 30 tjenestesteder rundt om i landet. Per 31. desember 2014 hadde etaten en bemanning på 1 722 årsverk. Etaten vil etter overføring av oppgaver til Skatteetaten ha om lag 1350 årsverk. Av disse arbeider i dag om lag 600 med grensekontroll.

Mer om Regjeringens satsing

Kameraer for oppfølging av trafikken ved alle landeveis grenseoverganger og ferjeterminaler med utlandstrafikk:

Tolletaten har siden 2012 benyttet dette systemet på noen grenseoverganger i Østfold og Hedmark. Systemet varsler når kjøretøy mistenkt for smugling passerer en grenseovergang, og er spesielt godt egnet for de mange ubemannede grenseovergangene. Systemet vil ruller ut gradvis og full dekning er planlagt ferdigstilt i 2019. For at etaten skal få maksimal nytte av utstyret styrkes også bemanningen, slik at etaten vil ha flere mobile kontroller for å følge opp informasjonen fra systemet. Regjeringen åpnet fra 1. juli 2015 for permanent bruk av blålys i Tolletaten. Dette er et svært viktig hjelpemiddel ved denne typen kontrollvirksomhet.

Tolletatens kontrollkapasitet på de største grenseovergangene skal styrkes:

Grensekontrollen på Svinesund (E6) og Ørje (E18) vil bli døgnbemannet. Kontrollen ved disse grenseovergangene vil dermed bli vesentlig styrket. Tolletaten skal også styrke bemanningen på lufthavnene i Bergen, Trondheim, Tromsø, Sandefjord og Kristiansand. Dette er nødvendig som følge av at utlandstrafikken med fly er nesten doblet de siste ti årene. Kapasiteten på Gardermoen vil bli bedre fordi bemanningen allerede er forsterket i forbindelse med prøveprosjektet med forenklet transfer (Connecting Norway).

Tolletatens etterretning- og analysekapasitet skal styrkes:

Det skal opprettes et nasjonalt kompetansesenter for analyse og etterretning. Etatens ressurser skal brukes der det størst sannsynlighet for smugling. En mer målrettet kontroll vil også redusere belastningen for den lovlydige delen av næringslivet. Senteret skal ha et nasjonalt ansvar for å støtte den operative kontrollen i hele landet.

Som del av det nasjonale kompetansesenteret skal det etableres en enhet med internettilknyttet smugling som spesialområde. Det har de siste årene vært en stor økning i smugling av syntetiske narkotiske stoff som bestilles over internett og sendes i posten.

Slike narkotiske stoffer er ofte uforutsigbare, noe som øker risikoen for overdoser. Stoffene kan være svært sterke, noen få gram kan tilsvare flere hundre brukerdoser. Siden de bestilles over internett er stoffene også lett tilgjengelig i hele landet, også for ungdom. Tiltaket vil styrke bekjempelsen av slike svært farlige narkotiske stoffer vesentlig.

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Pressemelding

Nr.: 39/2015

Dato: 07.10.2015

Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11 / mobil 911 42 059

Modernisering av folkeregisteret

Regjeringen foreslår å bevilge 101 millioner kroner i 2016 til å fornye folkeregisteret.

- Modernisering av folkeregisteret er nødvendig for å gjøre registeret i stand til å møte utfordringene fra blant annet økt migrasjon, identitetskriminalitet og behovet for ny personidentifikator, sier finansminister Siv Jensen.

Det nye folkeregisteret skal danne et godt grunnlag for offentlig og privat tjenesteyting, forskning og samfunnsplanlegging. Registeret skal også bidra til effektiv ressursutnyttelse for brukerne og et bedre personvern.

Prosjektet skal gjennomføres i perioden 2016 til 2020.

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Pressemelding

Nr.: 40/2015

Dato: 07.10.2015

Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11 / mobil 911 42 059

Endringer i landbruksbeskatningen

Regjeringen foreslår å endre beskatningen av gevinster ved salg av landbrukseiendommer. I tillegg foreslår Regjeringen endringer i vurderingene av om skog er næringsvirksomhet eller ikke.

Regjeringen foreslår at gevinster ved realisasjon av landbrukseiendom kun skal ilegges skatt på alminnelig inntekt, det vil si 25 prosent skatt med Regjeringens forslag. Regjeringen følger med dette opp punktene i Sundvolden-erklæringen og henstillinger fra næringen om lavere skatt på gevinster ved salg av landbruksvirksomheter.

- Endringen vil bidra til at landbrukseiendommer i større grad kan komme for salg i det åpne markedet og vil medføre lavere skatt for mange gårdbrukere og skogeiere, sier finansminister Siv Jensen.

Regjeringen varslet i Revidert nasjonalbudsjett 2014 en gjennomgang av landbruksbeskatningen for å gjøre reglene enklere og bedre ressursbruken. Som resultat av gjennomgangen foreslår Regjeringen enkelte andre endringer i gevinstbeskatningen fra 2016, blant annet:

- Det særskilte skattefritaket for gevinster ved salg av landbrukseiendommer internt i familien avvikles. Endringen vil bidra til at landbrukseiendommer i større grad kan komme for salg i det åpne markedet. For aktive gårdsbruk vil den generelle regelen for generasjonsskifte (gavesalg) i næring gi selger mulighet til å velge ikke å bli gevinstbeskattet mot at kjøper overtar selgers skattemessige verdier.
- Skattefritaket for gevinst ved salg av tomter av en verdi under 150 000 kroner i landbruket avvikles. Forslaget vil likestille tomteselgere i næring innenfor og utenfor landbruket, selgere med gevinster over og under 150 000 kroner og enkeltpersonforetak og aksjeselskap.

Regjeringen foreslår videre at vurderingen av når skog skal regnes som virksomhet

(næring) i skattemessig forstand frigjøres fra dagens ofte praktiserte grense på 3-5 kubikkmeter årlig tilvekst («husbehovsskog»). I stedet skal skatterettens alminnelige prinsipper gjelde. Inntekter fra skog som ikke lenger anses som virksomhet, vil dermed bli skattlagt med kun 25 prosent med Regjeringens forslag. Forslaget vil også innebære enklere rapportering for et betydelig antall skattytere.

Regjeringen varsler endringer i enkelte skatteregler for landbruket i Skattemeldingen (Meld.St. 4 (2015- 2016) Bedre skatt – en skattereform for omstilling og vekst). Disse endringene vil ikke være aktuelle før 2017. I løpet av høsten vil det videre bli sendt på høring forslag til endringer i enkelte andre skatteregler for landbruket. Også for disse reglene er det aktuelt med endringer først fra 2017.

Se mer informasjon i faktaark henholdsvis om gevinstbeskatning ved realisasjon av landbrukseiendom og om skogbruk og virksomhetsvurdering.

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Pressemelding

Nr.: 41/2015

Dato: 07.10.2015

Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11 / mobil 911 42 059

Utvider BSU-ordningen

Regjeringen foreslår å øke det samlede sparebeløpet i ordningen med boligsparing for ungdom (BSU) fra 200 000 kroner til 300 000 kroner.

Det maksimale årlige sparebeløpet i BSU ble i 2014 økt fra 20 000 kroner til 25 000 kroner, og det samlede sparebeløpet ble økt fra 150 000 kroner til 200 000 kroner. Regjeringen foreslår å øke det samlede sparebeløpet ytterligere til 300 000 kroner fra 2016. Formålet er å hjelpe unge inn på boligmarkedet.

- Det kan være vanskelig å komme inn på boligmarkedet på grunn av høye boligpriser og egenkapitalkrav. En utvidelse av ordningen vil gjøre det mer lønnsomt for unge å spare til bolig, sier finansminister Siv Jensen.

Regjeringen foreslår at endringen skal tre i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2016.

Faktaark

Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen

Svakere utvikling i norsk økonomi

Fallet i oljeprisen har dempet veksten i norsk økonomi i inneværende år. Det er utsikter til bedre vekst neste år, men bildet er litt svakere enn anslagene i Revidert nasjonalbudsjett fra mai. Særlig fylker og yrker med tilknytning til oljeindustrien merker fallet i aktivitetet i petroleumssektoren. På Sør- og Vestlandet har arbeidsledigheten steget det siste året. Samtidig har ledigheten gått ned i andre deler av landet. Den økonomiske politikken bidrar til fortsatt vekst i fastlandsøkonomien. Styringsrenten er satt ned til et historisk lavt nivå. Lønnsveksten har kommet ned, og kronen har svekket seg markert. Det bedrer lønnsomheten for bedrifter som møter konkurranse fra utlandet. Også økt bruk av olje- og fondsinntekter over statsbudsjettet bidrar til at sysselsettingen øker.

Trendveksten i økonomien er nå lavere enn for ti år siden. Selv om utvinning av olje og gass fortsatt vil gi store inntekter for Norge i mange år, vil næringens bidrag til veksten i resten av økonomien trolig avta. Samtidig trekker aldringen av befolkningen i retning av lavere vekst i arbeidstilbud, og produktiviteten har steget mindre de siste årene.

Veksten i BNP Fastlands-Norge anslås å stige fra 1¼ prosent i år til 1¾ prosent neste år. I 2017 ventes veksten å ta seg videre opp mot den beregnede trendveksten i økonomien. Arbeidsledigheten anslås å stige og nå toppen i løpet av det neste året.

Ujevn utvikling hos Norges handelspartnere

Gjeninnhenting etter den globale finanskrisen i 2008 og 2009 har tatt tid, og veksttaket i verdensøkonomien er fremdeles lavere enn gjennomsnittet for de siste 20 årene. Ubalanser som bygget seg opp i forkant av og under krisen, setter fortsatt sitt preg på utviklingen. I mange land er arbeidsledigheten fortsatt høy.

Det legges til grunn at veksten i BNP hos Norges handelspartnere vil tilta fra 2,2 prosent i år til 2,4 prosent neste år. Utviklingen skyldes i hovedsak bedring i de tradisjonelle industrilandene. Det er nå god vekst i amerikansk økonomi, oppgangen i Europa er moderat mens veksten i fremvoksende økonomier har avtatt jevnt siden 2010. Styringsrentene er fortsatt nær null i de toneangivende økonomiene, og i enkelte land også negative. Det kraftige fallet i oljeprisen vil fortsette å løfte veksten i verdensøkonomien selv om mange oljeeksporterende land påvirkes negativt.

Anslagene er usikre. Et tilbakeslag i Kina og andre fremvoksende økonomier kan redusere oljeprisen enda mer og skape ny uro i finansmarkedene. Oppgangen i euroområdet er skjør. Her hjemme er det usikkert hvor sterkt etterspørselen fra petroleumsnæringen vil reagere på lavere oljepris, og hvordan det vil slå ut i norsk økonomi og i arbeidsmarkedet.

På tross av en avdemping i den økonomiske veksten, har boligprisene fortsatt å stige i store deler av landet. Høye boligpriser og høy gjeld i husholdningene kan utløse og forsterke et tilbakeslag i norsk økonomi.

Tabell 1 Hovedtall for norsk økonomi. Prosentvis volumendring fra året før

	Mrd.				
	kroner ¹				
	2014	2014	2015	2016	2017
Privat konsum	1 288,9	2,0	2,5	1,9	2,8
Offentlig konsum.....	690,3	2,7	2,4	2,7	1,4
Bruttoinvesteringer i fast kapital	747,7	0,6	-2,4	0,2	2,5
Herav: Oljeutvinning og rørtransport.....	216,0	-1,7	-11,3	-8,1	-5,5
Bedrifter i Fastlands-Norge.....	230,2	0,2	-0,4	4,5	6,7
Boliger.....	149,4	-1,6	1,2	1,4	4,4
Offentlig forvaltning	143,7	8,2	3,5	3,0	3,2
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	2 502,6	2,1	2,2	2,4	2,9
Eksport.....	1 207,6	2,7	2,5	1,3	2,4
Herav: Råolje og naturgass.....	537,9	1,5	0,0	-2,4	0,1
Tradisjonelle varer	343,0	2,3	4,1	4,0	4,0
Tjenester utenom olje og utenriks sjøfart	189,7	5,3	4,2	4,2	4,4
Import.....	932,4	1,9	2,5	2,7	4,5
Herav: Tradisjonelle varer	545,8	-0,3	1,8	3,3	4,6
Bruttonasjonalprodukt.....	3 149,7	2,2	1,2	1,2	1,6
Herav: Fastlands-Norge.....	2 527,4	2,2	1,3	1,8	2,1
Bruttonasjonalprodukt handelspartnerne.....		2,2	2,2	2,4	2,7
Andre nøkkeltall:					
Sysselsetting, personer		1,1	0,5	0,5	0,9
Arbeidsledighetsrate, AKU (nivå)		3,5	4,4	4,5	4,2
Arbeidsledighetsrate, registrert.....		2,8	2,9	3,2	3,1
Årslønnsvekst.....		3,1	2,7	2,7	3,0
Konsumprisvekst (KPI).....		2,0	2,1	2,5	2,1
Vekst i KPI-JAE		2,4	2,7	2,5	2,1
Råoljepris, kroner pr. fat ³		621	432	440	474
Tremåneders pengemarkedsrente, pst ⁴		1,7	1,3	0,8	0,9
Importveid kursindeks, årlig vekst i pst. ⁵		5,0	9,0	1,5	0,6

¹ Foreløpige nasjonalregnskapstall i løpende priser

² Utenom lagerendring.

³ Nivå i løpende priser

⁴ Beregningsmessig forutsetning basert på terminpriser i september

⁵ Positivt tall angir svakere krone.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Nøkkeltall i budsjettet for 2016

Regjeringen fører en ansvarlig økonomisk politikk basert på handlingsregelen for bruk av oljeinntekter. Den økte bruken av oljepenger vris i retning av investeringer i kunnskap og infrastruktur, samt skattelettelser som fremmer vekst.

Budsjettet for 2016 har følgende hovedtrekk:

- Et strukturelt, oljekorrigert underskudd på 194 milliarder kroner. Det oljekorrigerte underskuddet anslås til 208 milliarder kroner. Forskjellen skyldes at skatte- og avgiftsinntektene anslås noe under sitt normalnivå.
- Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet tilsvarer 7,1 prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge. Det er 0,7 prosentenheter høyere enn i 2015. Budsjettets impuls mot innenlandsk etterspørsel er dermed klart høyere enn gjennomsnittet siden 2001 på 0,3 prosentenheter. Målt i faste 2016-priser øker bruken av oljepenger med 22,6 milliarder kroner fra 2015 til 2016.
- Bruken av oljeinntekter i 2016 utgjør 2,8 prosent av anslått kapital i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til 2016, mot 2,6 prosent i 2015. Avstanden opp til 4-prosentbanen anslås til 87 milliarder kroner.
- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter på 2,6 prosent, eller drøyt 30 milliarder kroner. Den nominelle utgiftsveksten anslås til 5,2 prosent. Det er høyere enn den tredmessige veksten i verdiskapingen i fastlandsøkonomien.
- En reell vekst i kommunenes samlede inntekter fra 2015 til 2016 på 7,3 milliarder kroner. Kommunenes frie inntekter øker reelt med 4,7 milliarder kroner.

Hovedtallene i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond framgår av tabell 1.

Tabell 1 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond. Mrd. kroner

	Regnskap		Anslag	
	2013	2014	2015	2016
Totale inntekter	1 291,8	1 278,8	1 228,2	1 241,8
Inntekter fra petroleumsvirksomhet.....	378,7	347,0	246,9	233,1
Skatter og avgifter	206,4	176,2	119,0	97,8
Andre petroleumsinntekter	172,3	170,9	127,9	135,3
Inntekter utenom petroleumsinntekter	913,1	931,7	981,3	1 008,8
Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	849,0	868,2	902,0	929,3
Andre inntekter.....	64,0	63,6	79,4	79,5
Totale utgifter	1 063,1	1 127,1	1 189,9	1 245,6
Utgifter til petroleumsvirksomhet.....	33,6	35,4	29,0	29,0
Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	1 029,5	1 091,7	1 160,9	1 216,6
Overskudd på statsbudsjettet før overføring til				
Statens pensjonsfond utland.....	228,7	151,7	38,3	-3,7
- Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	345,2	311,7	217,9	204,1
= Oljekorrigert overskudd.....	-116,5	-160,0	-179,6	-207,8
+ Overført fra Statens pensjonsfond utland	117,3	156,2	179,6	207,8
= Overskudd på statsbudsjettet	0,9	-3,8	0,0	0,0
+ Netto avsatt i Statens pensjonsfond utland.....	227,8	155,5	38,3	-3,7
+ Rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond	131,1	160,1	192,9	209,6
= Samlet overskudd i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond	359,8	311,7	231,2	205,9
Memo:				
Markedsverdien av Statens pensjonsfond utland ¹	5032	6 431	7 025	7 449
Markedsverdien av Statens pensjonsfond ¹	5200	6 616	7 223	7 659

¹ Ved utgangen av året.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

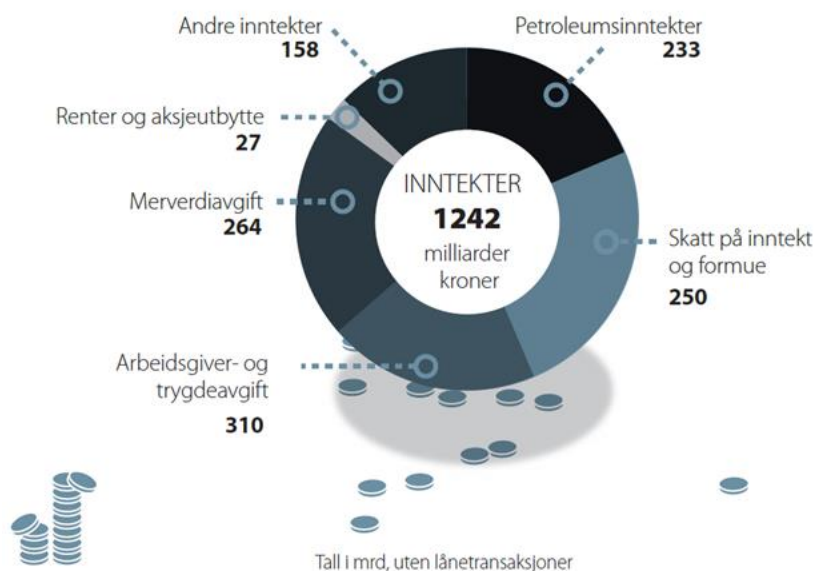
DET KONGELIGE FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Statens inntekter og utgifter

I 2016 er statens samlede inntekter beregnet til 1 242 milliarder kroner og samlede utgifter til 1 246 milliarder kroner. Lånetransaksjoner er ikke medregnet i tallene. Holdes også petroleumsvirksomheten utenom, er inntektene 1 009 milliarder kroner og utgiftene 1 217 milliarder kroner.

Statens samlede inntekter fra petroleumsvirksomheten er anslått til 233 milliarder kroner i 2016. Utgiftene til petroleumsvirksomheten er anslått til 29 milliarder kroner. Forskjellen mellom inntekter og utgifter gir en netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten på 204 milliarder kroner, som i sin helhet overføres til Statens pensjonsfond utland. Utenom lånetransaksjoner og petroleumsvirksomheten har statsbudsjettet et underskudd på 208 milliarder kroner. Dette oljekorrigerede underskuddet¹ dekkes ved en tilsvarende overføring fra Statens pensjonsfond utland.

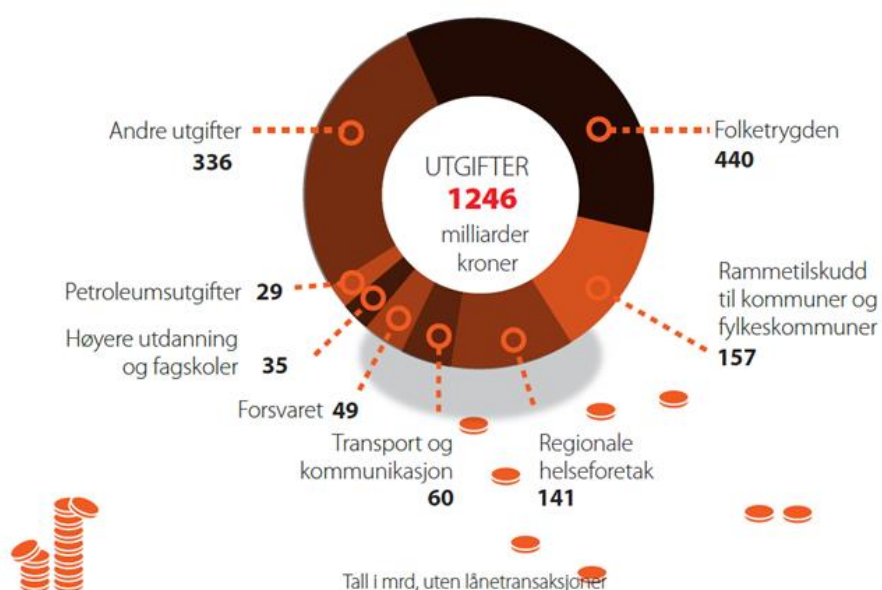

Figur 1. Inntektene på statsbudsjettet, utenom lånetransaksjoner

¹ Det *strukturelle*, oljekorrigerede underskuddet anslås til 194 mrd. kroner. I beregningen av det strukturelle underskuddet korrigeres det bl.a. for virkningene av økonomiske svingninger på skatter, avgifter, renter og ledighetstrygd.

De største inntektene er petroleumsinntekter, arbeidsgiver- og trygdeavgift, skatt på formue og inntekt og merverdiavgift. Disse inntektene utgjør til sammen 85 prosent av statsbudsjettets inntekter i 2016, jf. figur 1. Andre store inntekter er særavgifter knyttet til blant annet kjøretøy, tobakk og alkohol, og renteinntekter og aksjeutbytte.

Utgiftene er fordelt på en rekke formål og går til både drift, investeringer og overføringer. Figur 2 viser utvalgte store utgiftsområder.

Figur 2. Utgiftene på statsbudsjettet, utenom lånetransaksjoner

Blant de største utgiftsområdene er ytelser fra folketrygden, blant annet pensjoner, sykepenger, dagpenger, foreldrepenger og enkelte helsestønader, og rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner. Andre store utgiftsområder er overføringer til regionale helseforetak og utgifter innen samferdselssektoren, forsvarssektoren og utdanningssektoren.

Tabellen nedenfor viser en mer detaljert oversikt over inntektene og utgiftene i Regjeringens budsjettforslag for 2016. Beløpene i tabellen inkluderer ikke lånetransaksjoner eller petroleumsvirksomheten. Det vises til Prop. 1 S (2015-2016) for en nærmere omtale av statens inntekter og utgifter.

Tabell. Statsbudsjettets inntekter og utgifter i 2016, utenom lånetransaksjoner og petroleumsvirksomheten (milliarder kroner)

Statsbudsjettets inntekter (utenom petroleum)		1 008,8
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge		929,3
<i>Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift</i>	310,0	
<i>Merverdiavgift</i>	263,5	
<i>Skatt på formue og inntekt</i>	250,4	
<i>Avgift på bil, bensin mv.</i>	46,6	
<i>Avgifter på tobakk og alkohol</i>	20,2	
<i>Elektrisitetsavgift</i>	9,0	
<i>Tollinntekter</i>	3,4	
<i>Andre avgifter</i>	26,2	
Renter og aksjeutbytte		26,9
Inntekter av statens forretningsdrift		2,3
Andre inntekter		50,3
Statsbudsjettets utgifter (utenom petroleum)		1 216,6
Sum folketrygden		439,5
<i>Alderspensjon</i>	202,5	
<i>Sykepenges</i>	40,8	
<i>Øvrige sosiale formål</i>	129,7	
<i>Helsetjenester</i>	30,0	
<i>Foreldrepenges</i>	20,3	
<i>Arbeidsliv</i>	16,2	
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner		156,9
Regionale helseforetak		140,5
Transport og kommunikasjon		59,6
Forsvaret		49,1
Høyere utdanning og fagskoler		34,6
Offisiell utviklingshjelp ¹		32,4
Barnetrygd og kontantstøtte		16,7
Politi og påtalemyndighet		16,4
Jordbruksavtalen		14,4
Renter på statsgjeld		10,7
Andre utgifter		245,8
Oljekorrigert overskudd		-207,8

1. Den ODA-godkjente offisielle utviklingshjelpen inkluderer i tillegg midler til Norfund (grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland), samt Riksrevisjonens bistandsutgifter og utgifter til merverdiavgift til bistandsformål (som budsjetteres under Finansdepartementet).

DET KONGELEGE
FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Endringer i inntektsskatten for personer

Regjeringen starter oppfølgingen av Skatteutvalgets anbefalinger i budsjettet for 2016.

I *skatteopplegget for 2016* foreslår Regjeringen å redusere skattesatsen på alminnelig inntekt for personer og selskap fra 27 til 25 prosent. Regjeringen mener det skal være en felles skattesats på alminnelig inntekt for personer og selskap. Det begrenser mulighetene for skattetilpasninger mellom person og selskap. Dette gir isolert sett et stort provenytap.

Hoveddelen av provenytapet fra satsreduksjonen vil bli dekket inn ved å innføre en ny utjevne skatt på personinntekt, *trinnskatten*, som erstatter dagens toppskatt. Dette er i tråd med Skatteutvalgets forslag. Den nye skatten får fire trinn, se tabell 1. Innslagspunktene i trinn 3 og 4 tilsvarer de lønnsjusterte innslagspunktene i gjeldende toppskatt. Trinnskatten utformes slik at samlet marginalsatt på lønn reduseres med 0,4 prosentenheter for personer med inntekt over 224 900 kroner, jf. tabell 1. Det gjør det mer lønnsomt å arbeide.

Tabell 1 Trinnskatt på personinntekt som erstatter dagens toppskatt

Trinn	Personinntekt (kroner) ¹	Ny trinnskatt (prosent)	Samlet skattesats på lønn (ekskl. arbeidsgiveravgift) med <u>ny trinnskatt</u> (prosent)	Samlet skattesats på lønn (ekskl. arbeidsgiveravgift) med <u>dagens regler</u> (prosent)	Endring i skattesats på lønn (ekskl. arbeidsgiveravgift) (prosentenheter)
-	Under 158 800	0	22,5	23,6	-1,1
Trinn 1	158 800 – 224 900	0,8	23,3/34,0 ²	23,6/35,2 ³	-0,3/-1,2
Trinn 2	224 900 – 565 400	1,6	34,8	35,2	-0,4
Trinn 3	565 400 – 909 500	10,6 ⁴	43,8	44,2	-0,4
Trinn 4	909 500 og over	13,6	46,8	47,2	-0,4

¹ Grensene gjelder også beregnet personinntekt fra næring og personinntekt fra trygd og pensjon. Det forutsettes at skattyter betaler skatt på alminnelig inntekt.

² 23,3 pst. for lønn under om lag 212 700 kroner. Ved denne beløpsgrensen går skattyter over fra å få 43 pst. av lønnsinntekten i minstefradrag til å få maksimalt minstefradrag, noe som øker marginalsatten.

³ 23,6 pst. for lønn under om lag 212 700 kroner. Ved denne beløpsgrensen går skattyter over fra å få 43 pst. av lønnsinntekten i minstefradrag til å få maksimalt minstefradrag, noe som øker marginalsatten.

⁴ 8,6 pst. i Nord-Troms og Finnmark.

Kilde: Finansdepartementet.

Eiere som arbeider i eget selskap, kan fritt velge om de vil ta ut inntekt som lønn eller som *utbytte*. I dagens skattesystem er marginalsattesatsen på utbytte mv. inklusive selskapsskatt (utbytte som overstiger skjerming) 7 prosentenheter lavere enn den høyeste marginalsattesatsen på lønn inklusive arbeidsgiveravgift. Dette gir insentiver til å ta ut faktisk arbeidsinntekt som utbytte for eiere som arbeider i eget selskap (inntektsskifting). Skatteutvalget foreslår at hele forskjellen i marginalsatt på lønn og utbytte fjernes.

Lavere, felles sattesats på alminnelig inntekt vil isolert sett øke satsforskjellen mellom lønnsinntekter og utbytte ytterligere. Regjeringen mener det er nødvendig å øke skatten på utbytte mv. når sattesatsen på alminnelig inntekt blir satt ned, men at ulempene ved en skatteøkning taler for å øke skatten mindre enn det Skatteutvalget foreslår. I *skatteopplegget for 2016* foreslår Regjeringen derfor at skatten på utbytte mv. økes, men slik at samlet marginalsatt på utbytte inklusive selskapsskatt holdes om lag på 2015-nivå i 2016. Regjeringen foreslår at økningen gjennomføres ved å oppjustere skattepliktig utbytte mv. i alminnelig inntekt med en faktor på 1,15.

Regjeringen foreslår enkelte andre endringer i inntektsskatten for personer, se pressemelding om skatteopplegget.

Se Prop. 1 LS (2015-2016) kapittel 3 og kapittel 5 for en nærmere omtale av forslagene i 2016-budsjettet.

Se Meld. St. 4 (2015-2016) kapittel 6 for en nærmere omtale av regjeringens forslag til endringer i inntektsbeskatning av personer.

DET KONGELEGE
FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Endringer i selskapsskatten

For å styrke investeringsinsentivene bør skattesatsen reduseres. Internasjonalt går det i retning av lavere skattesats. *I skatteopplegget for 2016* foreslår Regjeringen å redusere skattesatsen fra 27 prosent til 25 prosent. Situasjonen i norsk økonomi gjør at Regjeringen mener 2016 er et riktig tidspunkt å starte oppfølgingen av Skatteutvalget på. Redusert skattesats på alminnelig inntekt er i tråd med utvalgets forslag og vil stimulere til økte investeringer. *I Skattemeldingen* foreslår Regjeringen at skattesatsen settes videre ned til 22 prosent i 2018 og at ytterligere reduksjoner vurderes ut fra utviklingen internasjonalt, se omtale i kapittel 5 Meld. St. 4 (2015-2016) Bedre skatt – en skattereform for omstilling og vekst.

Redusert skattesats reduserer gevinsten av å flytte overskudd til land med lavere skatt. Samtidig foreslår Regjeringen målrettede tiltak som begrenser flernasjonale selskapers muligheter for å flytte skattbart overskudd ut av Norge. Flere av disse tiltakene gjennomføres allerede i 2016-budsjettet. Blant annet foreslås det å stramme inn ytterligere på rentefradraget ved lån til nærstående part, og å skjerpe fritaksmetoden ved at utbytte blir skattepliktig hos mottakende selskap dersom det er gitt fradrag for utdelingen.

I tillegg foreslår regjeringen å endre beskatningen av verdipapirfond, blant annet for å motvirke skattetilpasninger. Regjeringen foreslår videre å utvide Skattefunn.

I *2016-budsjettet* foreslår regjeringen at grunnrentesatsen i vannkraftproduksjon og særskatten i petroleumsvirksomheten økes med to prosentenheter, til henholdsvis 33 prosent og 53 prosent. I *Skattemeldingen* varsles det at når selskapsskatten settes videre ned, bør grunnrenteskatten justeres slik at det samlede provenyet fra grunnrentenæringene ikke reduseres ytterligere. Se omtale i kapittel 5 i Meld. St. 4 (2015-2016) Bedre skatt – en skattereform for omstilling og vekst.

Rentebegrensningsregelen for selskap strammes inn

Regjeringen foreslår å stramme inn regelen som begrenser rentefradraget mellom nærstående selskap mv. (rentebegrensningsregelen). I dag gis det ikke fradrag for rentekostnader til nærstående part (interne renter) som overstiger 30 prosent av resultat før skatt, renter og avskrivninger. For at regelen skal begrense en større del av fradragene som skyldes skatteplanlegging, foreslås det i budsjettet for 2016 å redusere rammen fra 30 prosent til 25 prosent av beregningsgrunnlaget. Framtidige mulige endringer i rentebegrensningsregelen er omtalt i Skattemeldingen, se omtale i kapittel 8 i Meld. St. 4 (2015-2016) Bedre skatt – en skattereform for omstilling og vekst.

Fritaksmetoden avskjæres for å motvirke dobbelt ikke-beskatning

I visse sammenhenger kan samme finansielle instrument bli behandlet som gjeld i ett land og som egenkapital i et annet land. Internasjonalt har en sett at selskap utnytter slike ulikheter i beskatning for å oppnå utilsiktede skattefordeler. Virkningen kan være at det gis fradrag for utdelingen i ett land, og at inntekten samtidig er skattefri som utbytte hos mottaker. For å motvirke slike uheldige virkninger, og som et ledd i arbeidet mot overskuddsflytting og uthuling av skattegrunnlaget, foreslår Regjeringen en regel som avskjærer bruk av fritaksmetoden der det er gitt fradrag for utdelingen. Forslaget vil bringe norske regler mer i samsvar med den internasjonale utviklingen.

Skattereglene for verdipapirfond endres

Skattereglene for verdipapirfond skiller mellom aksjefond og obligasjonsfond. Aksjefond og utdelinger fra aksjefond beskattes etter prinsippene for beskatning av aksjer, mens obligasjonsfond og utdelinger fra obligasjonsfond skattlegges som renter. Fond med én aksje eller mer regnes som aksjefond. Dette gir uheldige utslag både i form av dobbeltbeskatning og skattemessige tilpasninger. Regjeringen foreslår å endre reglene slik at de i større grad tar hensyn til sammensetningen av verdipapirer i kombinasjonsfond.

Skattefunn utvides

Regjeringen foreslår utvidelser i Skattefunn. Det foreslås å heve beløpsgrensen for fradraget til egenutført FoU fra 15 til 20 millioner kroner og beløpsgrensen for innkjøpt FoU fra godkjente forskningsinstitusjoner fra 33 til 40 millioner kroner. Den maksimale samlede beløpsgrensen for egenutført og innkjøpt FoU kan etter forslaget ikke overstige 40 millioner kroner. Høyere beløpsgrenser kan bidra til at noen flere større prosjekter blir gjennomført, og at noen FoU-prosjekter blir gjennomført raskere.

Krav om elektronisk selvangivelse

Skatteutvalget foreslår å innføre plikt til å levere elektronisk selvangivelse for selskap. Regjeringen er enig i dette og følger opp med forslag om plikt til å levere elektronisk selvangivelse for næringsdrivende. Dette vil gi bedre datakvalitet og lette skattemyndighetenes kontrollarbeid. Se nærmere omtale i kapittel 20 i Prop. 1 LS (2015-16).

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Økt lav merverdiavgiftssats

Regjeringen foreslår å øke den lave merverdiavgiftssatsen fra 8 til 10 prosent fra 1. januar 2016. Forslaget fremmes som del av oppfølgingen av Skatteutvalget. Satshevingen gir økte inntekter på 650 millioner kroner påløpt.

Merverdiavgiften er en generell avgift på innenlandsk forbruk av varer og tjenester. Den generelle merverdiavgiftssatsen er 25 prosent. Det er en redusert sats på 15 prosent for næringsmidler og en lav sats på 8 prosent. Skatteutvalget foreslo å heve satsen fra 8 prosent til 15 prosent.

Den lave satsen gjelder for enkelte tjenester som persontransport, overnatting, allmennkringkasting samt adgang til kino, museer, fornøylesparker og store idrettsarrangement.

Høyere merverdiavgift kan innebære noe økte priser på de aktuelle tjenestene. Størrelsen på prisøkningen vil avhenge av markedsforholdene, men selv med full overvelting av satsøkningen på to prosentenheter på kundene vil maksimal prisøkning være 1,85 prosent. Innenfor kollektivtrafikken legges det opp til kompensasjoner slik at prisøkninger i stor grad unngås.

Skattereformen betyr samlet at skattebyrden forskyves fra selskapsskatt, skatt på sparing og skatt på arbeid til blant annet skatt på forbruk gjennom økninger i merverdiavgiften. Merverdiavgiftsøkningen må ses i sammenheng med øvrige endringer. Samlet gis det netto skattelettelse. Blant annet vil forslag om å redusere selskapsskatten komme virksomhetene som berøres av økningen i den lave merverdiavgiftssatsen, til gode. Disse næringene vil nyte godt av en skatteomlegging som bidrar til å øke den økonomiske veksten.

Næringsdrivende med fradragsrett som kjøper de aktuelle tjenestene, får fradragsført inngående merverdiavgift og vil dermed ikke påvirkes av økningen. Det samme gjelder for etterspørsel fra store deler av offentlig sektor hvor ordningene med kompensasjon av merverdiavgift i kommunesektoren og nettoføring av merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorgan nøytraliserer merverdiavgiften.

DET KONGELEGE
FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Gevinstbeskatning ved realisasjon av landbrukseiendom

Regjeringen foreslår endringer i særreglene for gevinstbeskatning ved realisasjon av landbrukseiendom med virkning fra 2016.

Gjeldende skatteregler ved realisasjon av landbrukseiendom

Gevinst ved realisasjon av jord- og skogbrukseiendom er i utgangspunktet skattepliktig på lik linje med realisasjon av næringseiendom for øvrig. Tap er fradragsberettiget. Gevinst og tap ved realisasjon inngår både i alminnelig inntekt (25 prosent skatt med Regjeringens forslag) og i beregnet personinntekt, som ilegges 11,4 pst. trygdeavgift og eventuell toppskatt (trinnskatt på 0,8 prosent i trinn 1, 1,6 prosent i trinn 2, 10,6 prosent i trinn 3 og 13,6 prosent i trinn 4 med Regjeringens forslag).

Realisasjon av tomter fra alminnelig gårdsbruk eller skogbruk inngår likevel ikke i personinntektsgrunnlaget når gevinsten ikke overstiger 150 000 kroner i inntektsåret.

Alminnelig gårdsbruk og skogbruk som har vært eid i minst ti år, kan realiseres skattefritt ved salg innen familie. Skattefritaket forutsetter at prisen ikke overstiger tre firedeler av antatt salgsverdi. Er eiendommen eid i 6 år eller mer, avtrappes skatteplikten for gevinst og fradragsretten for tap.

Personinntekt ved realisasjon av alminnelig gårdsbruk og skogbruk

Regjeringen foreslår at gevinst ved realisasjon av alminnelig gårdsbruk og skogbruk ikke skal inngå i personinntekten for enkeltpersonforetak fra 2016. Forslaget innebærer at gevinst knyttet til landbrukseiendom i enkeltpersonforetak kun blir beskattet med satsen for alminnelig inntekt (25 prosent med Regjeringens forslag).

Endringen må ses i sammenheng med forslaget om å oppheve det særskilte skattefritaket ved realisasjon av landbrukseiendom innen familien, jf. nedenfor. Lavere skattesats og avvikling av familiefritaket gjør det mer attraktivt å selge gårdsbruk og skog i markedet. Eiendommer der eieren ikke driver, eller ikke ønsker å fortsette å drive, aktivt landbruk, kan i større grad bli lagt ut for salg og overtas av bønder eller skogeiere som ønsker å satse på driften. Det kan bidra til stordriftsfordeler i produksjonen, mer rasjonell drift og mer hensiktsmessig eierstruktur. Forslaget anslås å medføre et provenyrtap for staten på 120 millioner kroner påløpt og bokført i 2016.

Opphevelse av gevinstskattefritak ved realisasjon av alminnelig gårdsbruk og skogbruk innen familien

Regjeringen foreslår at det særlige fritaket for gevinstbeskatning ved salg av landbrukseiendom internt i familien oppheves. Dagens fritak medfører også at kjøper av landbrukseiendom innen familien kan skrive opp skattemessig verdi (avskrivningsgrunnlag mv.) på eiendommen og tilhørende bygninger til tre firedeler av antatt salgsverdi. Ved generasjonsskifte i annen næringsvirksomhet kan overdrager velge å unnlate inntektsoppgjør mot at kjøper eller gavemottaker overtar forgjengerens skattemessige verdier (gavesalgsregelen). Det innebærer at selgeren ikke blir gevinstbeskattet, eventuelt at selger ikke gis fradrag for tap. Til gjengjeld overtar kjøperen selgerens skattemessige verdier på eiendeler.

Ved bortfall av gevinstskattefritaket vil gavesalgsregelen i praksis fortsatt bety skattefritak ved realisasjon innen familien for eiere av aktive bruk, dvs. bruk der eier driver virksomhet. Våningshus på gård vil være omfattet av gevinstskattefritaket for bolig, og inngangsverdien vil kunne oppskrives til våningshusets andel av salgsverdien ved overtakelsen. Som følge av at kjøper må overta selgers skattemessige verdi på eiendom og driftsmidler, vil latente gevinster overtas av kjøper. Ved et senere salg til markedsverdi til personer utenfor familien vil disse gevinstene komme til beskatning. Det opprettholdes med andre ord et visst insentiv til at aktive bruk videreføres i familien.

Forslaget om å oppheve gevinstskattefritaket ved familieoverdragelser må ses i sammenheng med forslaget om at gevinst ved realisasjon av landbrukseiendom kun skal beskattes som alminnelig inntekt, jf. ovenfor. En videreføring av familieunntaket kan motvirke at alminnelig gårdsbruk og skogbruk med passive eiere kommer for salg i det åpne markedet. Det vil hemme ønskelige strukturendringer i landbruket, der aktive bønder gis mulighet til å kjøpe leiejord og naboskog. Forslaget anslås å øke provenyet med om lag 65 millioner kroner påløpt og bokført i 2016.

Utvidelse av bestemmelse om betinget skattefritak ved ufrivillig realisasjon av landbrukseiendom

Departementet foreslår at den skattefrie reinvesteringsadgangen for landbrukseiendom utvides slik at vederlaget ved realisasjon av landbrukseiendom ved brann eller annen ulykke også kan nyttes skattefritt til erverv av, eller påkostning på, areal, bygg eller anlegg som brukes i skattyterens næringsvirksomhet eller annen inntektsgivende aktivitet.

Opphevelse av særregel for tomtesalg fra landbrukseiendom

Departementet foreslår at skattefritaket for gevinst ved salg av tomter av en verdi under 150 000 kroner i landbruket blir avvirket. Forslaget vil fjerne særbehandling av en enkelt skattytergruppe ved tomtesalg, og det vil gi en likere skattebelastning for enkeltpersonforetak og aksjeselskap/aksjonær sett under ett.

Se Prop. 1 LS (2015–2016) punkt 6.2 for mer informasjon om ovennevnte saker.

DET KONGELEGE
FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Skogbruk og virksomhetsvurdering

Regjeringen foreslår at grensen for når skog skal regnes som virksomhet (næring) i skattemessig forstand, frigjøres fra en grense ved 3- 5 kubikkmeter årlig tilvekst («husbehovsskog»), som ofte blir praktisert. I stedet skal skatterettens alminnelige prinsipper gjelde.

Gjeldende lovgivning

Skattelovgivningen inneholder ingen særskilte regler for når en aktivitet skal klassifiseres som virksomhet (næring). Vurderingen er basert på et konkret skjønn. Sentrale vilkår er at aktiviteten er egnet til å gi overskudd, tar sikte på å ha en viss varighet, har et visst omfang og drives for skattyterens regning og risiko. For skogbruk har ligningspraksis vært slik at grensen for såkalt husbehovsskog (tilvekst opp mot 5 kubikkmeter per år) ofte har vært ansett som nedre grense for virksomhet. Det foreligger likevel avgjørelser der ligningsnemnder har lagt til grunn at tilvekst betydelig over dette ikke har vært grunnlag for virksomhet.

Regjeringens forslag

For skog, som for annen økonomisk aktivitet, bør de alminnelige prinsippene legges til grunn for virksomhetsvurderingen. Virksomhetsvurderingen for skog bør derfor frigjøres fra grensen ved husbehovsskog. I stedet bør vurderingen skje på bredt grunnlag.

Skattedirektoratet kan gi veiledende retningslinjer, herunder hvilken nyttbar tilvekst som i utgangspunktet skal anses å gi grunnlag for virksomhet. I brev til departementet har direktoratet redegjort for at skog med årlig nyttbar tilvekst opp til 100 kubikkmeter normalt ikke oppfyller kravene til virksomhet, mens skog med nyttbar tilvekst over 200 kubikkmeter normalt gjør det. Direktoratet ser for seg at retningslinjene kan ta utgangspunkt i at når den nyttbare tilveksten ligger mellom 100 og 200 kubikkmeter i året, kan de øvrige momentene i en totalvurdering i større grad være utslagsgivende. Departementet mener Skattedirektoratets vurderinger danner et godt utgangspunkt for utvikling av retningslinjer for virksomhetsvurdering av skog basert på skatterettens alminnelige prinsipper.

Virkningene av endret virksomhetsvurdering

Inntekter frå skog som ikke oppfyller kriteriene for virksomhet, beskattes som kapitalinntekt, det vil si at de ikke omfattes av beskatningen av personinntekt.

Regjeringen foreslår å avvikle det særskilte gevinstskattefritaket ved familieoverdragelser av alminnelig gårdsbruk og skogbruk. Det innebærer at gevinst ved overdragelse av skog innen familien mot vederlag vil bli skattepliktig, med mindre det dreier seg om skog i næring som kan følge regelen om kontinuitet ved generasjonsskifte (gavesalgsregelen), jf. skatteloven § 9-7 sjette ledd. Ved salg i næringsvirksomhet til arveberettiget familiemedlem kan selger velge ikke å skatte av eventuell gevinst mot at kjøper overtar selgers skattemessige verdier. Når det stilles strengere krav for at aktivitet i skogen skal anses som virksomhet, vil det bli færre selgere som kan benytte denne muligheten. Ved slike salg vil imidlertid skatt på gevinst begrenses til skatt på ordinær kapitalinntekt (25 prosent med Regjeringens forslag). Skogeiere utenfor virksomhet vil med andre ord få skatt på alminnelig inntekt på gevinst både ved salg i og utenfor familien. Som følge av dette vil noen flere skogeiendommer kunne komme for salg i det åpne markedet.

Skogbruk og jordbruk som hver for seg oppfyller virksomhetskriteriene, skal fortsatt vurderes som egne virksomheter. Der vilkårene for virksomhet ikke er oppfylt for jordbruks- og skogbruksaktiviteter når de blir vurdert hver for seg, skal skogbruk og jordbruk vurderes samlet ved spørsmål om det drives virksomhet eller ikke. Skog som ikke i seg selv blir ansett for å være virksomhet, men hvor skogen sammen med jordbruksdriften blir vurdert å være virksomhet, skal fortsatt være omfattet av ordningen med gjennomsnittsligning.

Det er et vilkår for gjennomsnittsligning at skogsaktiviteten anses som virksomhet («skogbruk») i skattemessig forstand. For skog som fra 2016 ikke lenger skal gjennomsnittslignes som følge av endret virksomhetsklassifisering, vil det være behov for å regulere nærmere hvordan gjennomsnittsligningen skal avvikles. Departementet foreslår nærmere regler for dette.

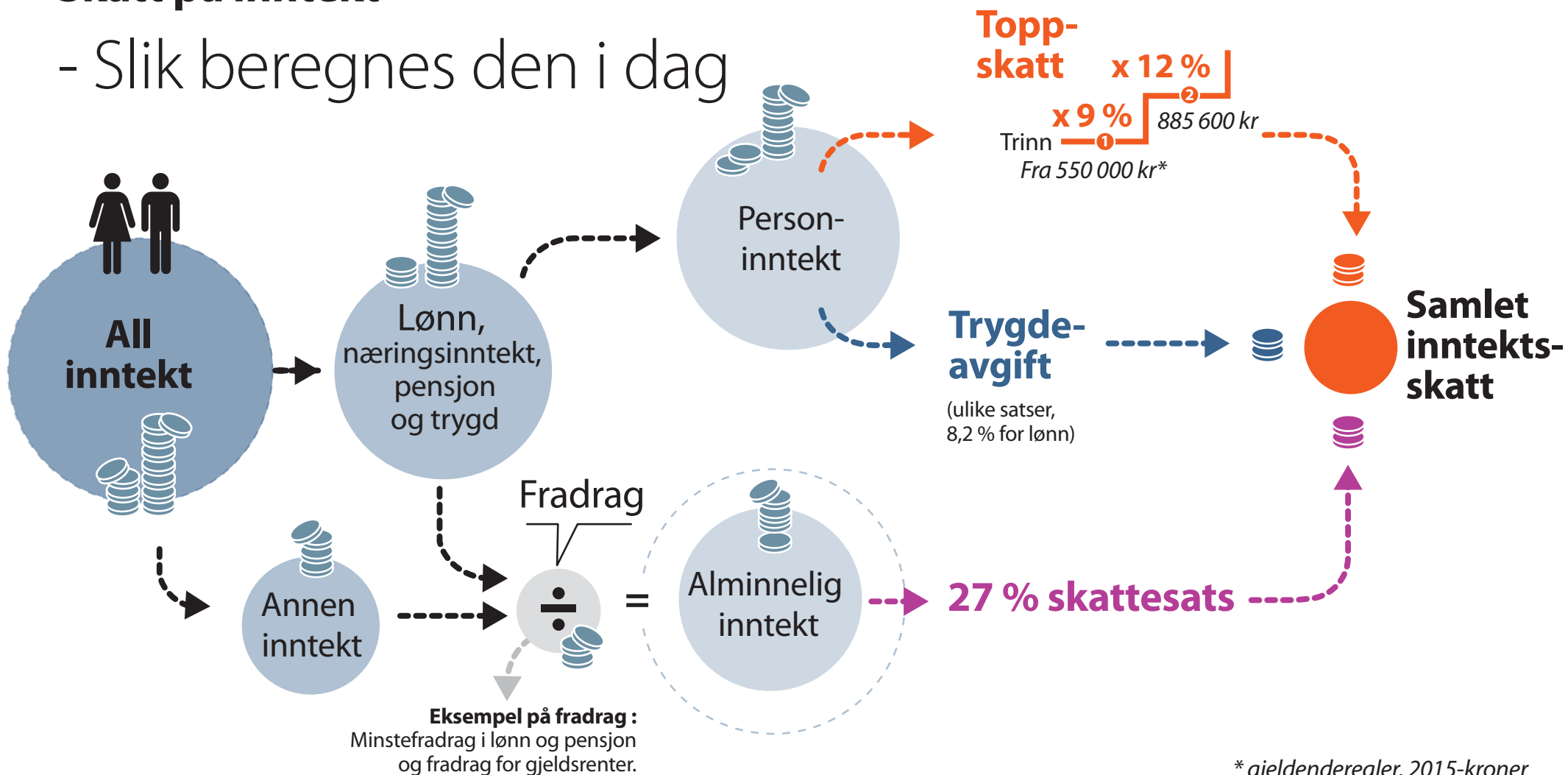
Økonomiske og administrative konsekvenser

På usikkert grunnlag anslås endret virksomhetsavgrensning for skog å medføre et provenytap for staten på om lag 20 millioner kroner påløpt og bokført i 2016. En økt grense for virksomhetsklassifisering vil gi enklere rapportering til skattemyndighetene for mange skogeiere. Omleggingen vil også føre til at mange små skogeiere ikke lenger skal gjennomsnittslignes eller omfattes av beregning av personinntekt på næringsinntekt. Også dette vil være en forenkling.

For ytterligere informasjon se Prop. 1 LS (2015–2016) punkt 6.3.

Skatt på inntekt

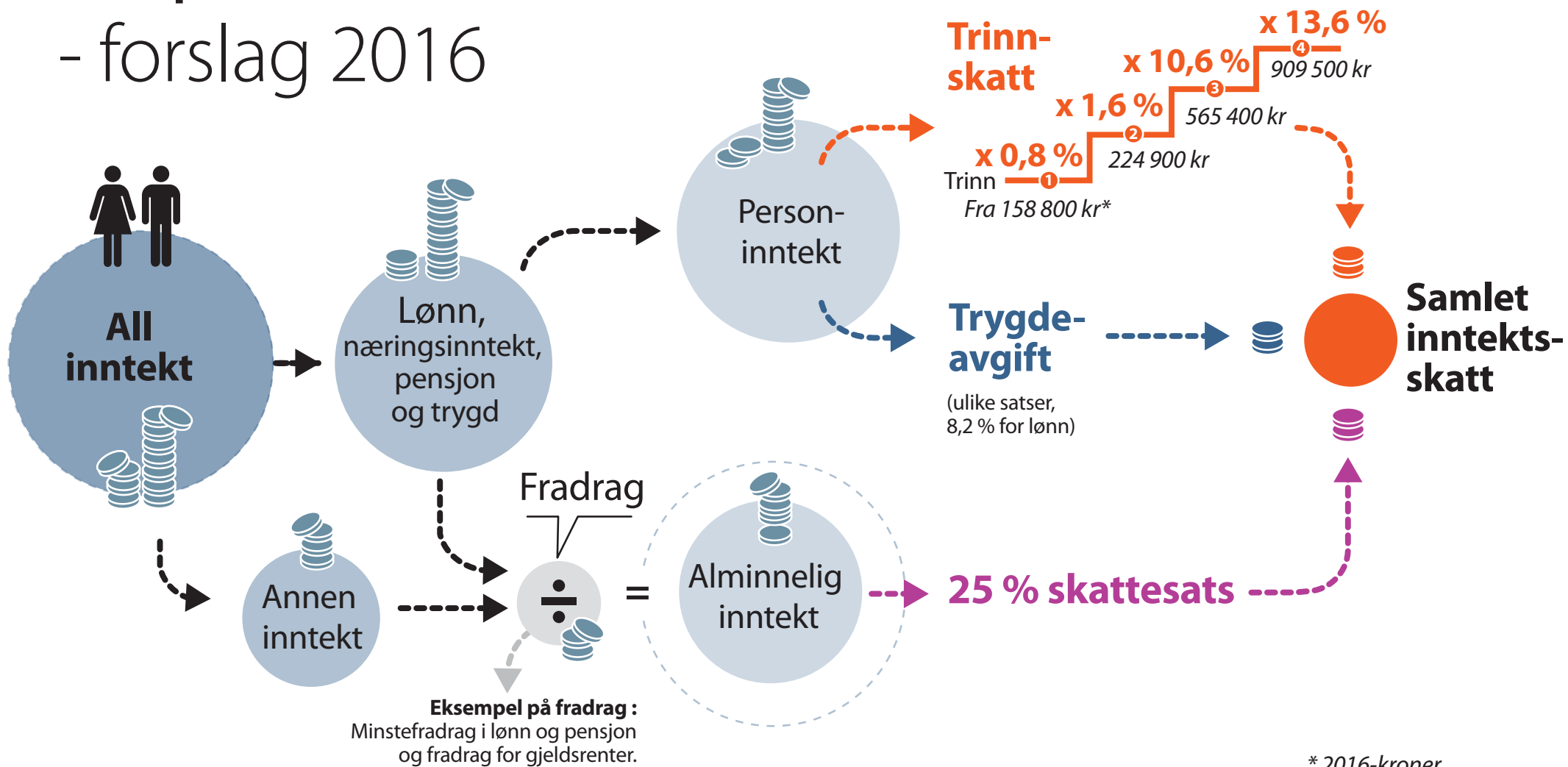
- Slik beregnes den i dag

* gjeldenderegler, 2015-kroner

Skatt på inntekt

- forslag 2016

Utgitt av:
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

<http://www.regjeringen.no/fin>
<http://www.statsbudsjettet.no>

Omslagsillustrasjon: Bildecollage.
Idé og design: Remi Thoresen/07 Design
Foto: Colourbox og Alexandra Bråten/
Rådhusets forvaltningstjeneste

Trykk:
Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon - 10/2015

